

Yulduz Axmedova
Jizzax politexnika instituti
“Iqtisodiyot va menejment” kafedrası assistenti
Shaldarbekova Ayshe Baktashevna
Janubiy Qozoqiston Respublikasi
M.Auvezov nomidagi universitet o‘qituvchisi

YENGIL SANOAT MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH TAMOYILLARI

Annotatsiya: ushbu maqolada yengil sanoat tarmog‘ida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish tamoyillari to‘g‘risida keng yoritilgan.

Kalit so‘zlar: yengil sanoat, innovatsion, raqobat, raqobatbardoshlik, mahsulot, bozor, davlat, mehnat taqsimoti.

Yulduz Akhmedova
Jizzakh Polytechnic Institute
Assistant of the "Economics and Management" department
Shaldarbekova Ayshe Baktashevna
Republic of South Kazakhstan
University teacher named after M. Auvezov

PRINCIPLES OF MANAGING THE COMPETITIVENESS OF LIGHT INDUSTRIAL PRODUCTS

Abstract: this article covers the principles of product competitiveness management in the light industry.

Key words: light industry, innovative, competition, competitiveness, product, market, state, division of labor.

2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasida «prinsipial jihatdan yangi mahsulot va texnologiya turlarini o‘zlashtirish, shu asosda ichki va tashqi bozorlarda milliy tovarlarning raqobatbardoshligini ta’minlash» bo‘yicha muhim

vazifalar belgilab berilgan. Mazkur vazifalarni bajarilishi yengil sanoat korxonalari raqobatbardoshligini marketing strategiyalari asosida oshirish borasidagi ishlarni jadallashtirishni talab etadi.

O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini rivojlantirish va uni jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvini ta’minlash uchun mamlakatda iqtisodiy resurslarning yetarliligi muhim ahamiyat kasb etadi. Mamlakatimizda iqtisodiy resurslarning yetarliligi ulardan samarali va tejamkorlik bilan foydalanish lozimligini keltirib chiqaradi. Mavjud imkoniyat va zaxiralarni ishga solishning eng muhim yo‘nalishi, mamlakatdagi boy mineral xom-ashyo hamda o‘simlik dunyosi resurslarini chuqur qayta ishlashni bosqichma-bosqich oshirib borish, yuqori qoshimcha qiymatga ega bo‘lgan mahsulotlar ishlab chiqarishning hajmi va turini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Shu ma’noda hozirgi kunda davlatimiz tomonidan istiqbolli sanoat mahsulotlarining raqobatdoshligini oshirish orqali jahon bozorida yangi segmentlarni kengaytirish va egallab olish masalalari dolzarb bo‘lib, bu orqali tashki iqtisodiy faoliyatni jadallashtirish, jahon mehnat taqsimotida oz ornini egallash hamda samarali korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish masalalarini hal etilishi rejalashtirilmoqda.

Yengil sanoat – mamlakat iqtisodiyotining iste’molga yo‘naltirilgan muhim tarmoqlaridan biri bo‘lib, aholi ehtiyojini qondirishda va eksport salohiyatini oshirishda alohida o‘rin tutadi. Bugungi globallashtirish va erkin bozor sharoitida korxonalar oldida turgan asosiy vazifa – ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning raqobatbardoshligini ta’minlashdir. Raqobatbardoshlik bu mahsulotning bozordagi o‘xshash mahsulotlarga nisbatan ustunlik darajasidir. Ushbu maqolada yengil sanoat mahsulotlari raqobatbardoshligini boshqarish tamoyillari haqida so‘z yuritiladi.

Raqobatbardoshlik – mahsulotning sifat, narx, dizayn, xizmat ko‘rsatish va boshqa omillar asosida bozorda boshqa mahsulotlar bilan raqobatlashish

qobiliyatidir. Bu ko'rsatkich korxona muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Yengil sanoat mahsulotlari – kiyim-kechak, poyabzal, to'qimachilik, charm mahsulotlari kabi kundalik iste'mol tovarlari hisoblanadi, shuning uchun ular raqobatga eng ochiq segmentdir.

Yengil sanoat mahsulotlarining raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillar quyidagilardan iborat:

- **Mahsulot sifati:** Yuqori sifat – uzoq muddatli foydalanish, foydalanuvchi qulayligi va estetik jozibadorlikni bildiradi.

- **Narx siyosati:** Mahsulot narxi iste'molchi imkoniyatiga mos bo'lishi kerak.

- **Innovatsiya va dizayn:** Doimiy yangiliklar, modaga moslik raqobatda ustunlik beradi.

- **Brend va imij:** Taniqli va ishonchli brendlar ko'proq mijozlar jalb qiladi.

- **Marketing va targ'ibot:** Bozordagi faol marketing kampaniyalari mahsulot savdosini oshiradi.

- **Logistika va taqsimot tizimi:** Mahsulotning o'z vaqtida yetkazilishi ham raqobatbardoshlikka ta'sir qiladi.

Raqobatbardoshlikni oshirishda quyidagi boshqaruv tamoyillariga amal qilish zarur:

- **Bozor tahlilining muntazamligi:** Raqobatchilar, mijoz ehtiyojlari va talab tendensiyalari doimiy tahlil qilinishi lozim.

- **Sifat menejment tizimi:** ISO 9001, Oeko-Tex kabi standartlarga amal qilish mahsulot sifatini kafolatlaydi.

- **Innovatsion yondashuv:** Yangi mahsulotlar ishlab chiqish va texnologik modernizatsiya.

- **Moslashuvchan ishlab chiqarish:** Bozor ehtiyojlariga tezkor javob qaytara olish qobiliyati.

• **Ijtimoiy mas'uliyat:** Ekologik toza, mehnat sharoitlariga rioya qiluvchi mahsulotlar iste'molchida ishonch uyg'otadi.

• **Brend menejmenti:** Doimiy imidjni rivojlantirish, iste'molchiga yaqin brend yaratish.

O'zbekiston yengil sanoati salohiyatli bo'lishiga qaramay, hali ham texnologik eskirish, xomashyo importiga qaramlik, brending va marketingda sustlik kabi muammolarga ega. Shu bilan birga, eksport imkoniyatlarining kengayishi, E-Auksionlar, zamonaviy marketing va IT texnologiyalarning joriy etilishi yengil sanoat raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, yengil sanoat mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshirish bu – korxonaning bozor talablariga tez va moslashuvchan javob qaytarish, mahsulot sifatini doimiy yaxshilash, brend yaratish va zamonaviy boshqaruv tamoyillarini amalda qo'llash demakdir. Har bir ishlab chiqaruvchi ushbu tamoyillarga amal qilgan holda nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro miqyosda ham muvaffaqiyatga erisha oladi. Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda xom-ashyo eksportini kamaytirib, tayyor mahsulot eksportini oshirish lozimligi to'g'risida qo'yilgan vazifalarni izchillik bilan amalga oshirishni nazarda tutgan holda mahsulot ishlab chiqaruvchi firmalar uchun ketma-ket bo'ladigan ishlab chiqarish bosqichlarida ishlab chiqaruvchi va sotish xarajatlarini kamaytirishda ishlab chiqarish jarayoniga vertikal integratsiyani tatbiq etish keng imkoniyatlar beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning birinchi Toshkent xalqaro investitsiya forumining ochilish marosimidagi nutqi. Xalq so'zi 26 mart 2022 yil
2. Alimov R.X., Bayxonov B.T., Ishnazarov A.I., Imomov J.O. Korxonalarda investitsiyalardan samarali foydalanish jarayonlarini ekonometrik modellashtirish. - T.: "Fan va texnologiya", 2014, 104 bet.

3. Axmedova, Y. S. (2024). INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING MAZMUNI VA MOHIYATI. *Educational Research in Universal Sciences*, 3(2), 521-524.
4. Sunatullayevna, A. Y., & Jalol o'g'li, T. J. (2024, February). ZAMONAVIY MENEJER MODELINI YARATISH MASALASI HAQIDA. In *International conference on multidisciplinary science* (Vol. 2, No. 2, pp. 32-34).
5. Ахмедова, Ю. С. (2023). Инвестициялар-Иқтисодиётни Модернизациялашнинг Бош Омили. *Barqarorlik Va Yetakchi Tadqiqotlar Onlayn Ilmiy Jurnali*, 3(1), 226-229.
6. Firdavs, H., & Abdumannonovna, T. D. (2025, April). VIRTUAL YORDAMCHI VA AI ASOSIDAGI MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISH TIZIMI. In *International Conference on Adaptive Learning Technologies* (Vol. 16, pp. 23-26).
7. Sunatullayevna, A. Y. (2024). Issues of Formation and Management of the Innovation Strategy of Higher Education Institutions. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 2(2), 123-128.
8. Yahyoyevna, O. F., & Tatulovna, Z. M. (2024). MECHANISM OF ORGANIZING FINANCIAL MANAGEMENT IN ENTERPRISES. *Miasto Przyszłości*, 47, 866-872.
9. Turumova, D. A. (2023). Foreign Experience of Increasing the Attractiveness of Financial Reporting. *Nexus: Journal of Innovative Studies of Engineering Science*, 2(11), 87-91.
10. Abdumannonovna, T. D. (2023). WAYS OF DEVELOPING THE INTERNAL AUDIT SERVICE IN BUSINESS ENTITIES. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 2(8), 37-40.